

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36006390	CEIP Manuel Vidal Portela	Pontevedra	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimento e exploración da contorna	4º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	14
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	21

1. Introducción

Para a elaboración desta programación, partiuse do Proxecto Educativo do centro (incluídos os diferentes plans que forman parte do mesmo) tomándose tamén como referencia o Currículo da Comunidade Autónoma de Galicia indicado no Decreto 150/2022 do 8 de outubro, establecido pola LOMLOE (Lei orgánica 3/2020). Tívoise tamén en conta o indicado no Real Decreto 95/2022, do 1 de febreiro, polo que se establece a ordenación e as ensinanzas mínimas da Educación Infantil así como o establecido no Decreto 79/2010 do 20 de maio, do Plurilingüismo, e toda a normativa de aplicación a esta etapa.

A elaboración desta programación, aposta por un enfoque globalizador do ensino, partindo de experiencias significativas para os nenos e nenas e onde estes adoitan un papel activo na formación da súa personalidade, na adquisición de autonomía, iniciativa e responsabilidade, do intercambio de puntos de vista, de compartir e construír coñecementos, expresar e argumentar as súas opinións, buscar solucións creativas a problemas prácticos da súa vida cotiá e do contorno sempre dentro de contextos cooperativos, de investigación activa e descubrimento xunto cun desenvolvemento dos seus pilares de pensamento.

A programación da área de Descubrimento e Exploración da Contorna no curso de 4º de E.I. terá como obxectivo favorecer o proceso de encontro e representación ante diferentes e amplos contextos da súa realidade física, natural, social e cultural que compoñen o entorno infantil, ao tempo que se facilita a inserción neles, de xeito activo.

O fin da área estará ben vinculado cun enfoque coeducativo e estimulador das emocións, así como coa promoción dunha actitude crítica e creativa.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por situacións de aprendizaxe.

Consideramos fundamental seguir respectando o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.

A temporalización das unidades proposta é orientativa, podendo ser modificada tendo en conta as realidades educativas de cada persoa.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por diversas situacións de aprendizaxe.

Por último, destacar que un dos aspectos a ter en conta na nosa programación é o contexto no que se atopa o noso centro escolar. Trátase dunha escola situada no ámbito urbano, con zonas verdes próximas e de fácil acceso, o que facilita a realización de actividades ao aire libre se a climatoloxía o permite.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1		1	1	1		1	
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1	1		1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.	1			1				1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.	1	1		1		1		1

Descrición:

Por ser un centro plurilingüe, o Galego será a lingua vehicular usada maioritariamente no día a día no desenvolvemento das actividades.

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O noso día a día	Esta unidade traballarase de xeito transversal durante todo o curso e complementará as outras unidades/categorías. Aquí atoparemos actividades relacionadas coas linguaxes coma medio de comunicación (assembleas, buscas de información, uso de medios dixitais) de expresión (conciencia fonolóxica, emprego de diferentes soportes) e de relación social (pautas de convivencia, autoregulación emocional...).	40	X	X	X
2	Así son eu	Terán cabida nesta unidade todas as actividades que realizaremos de presentación de novos integrantes da clase, de dinámicas de cohesión de grupo, elaboración das normas da clase en gran grupo, rutinas... e todo aquilo que se repite ao longo do curso para favorecer as aprendizaxes máis básicas e elementais por parte do alumnado.	40	X		
3	Arte na escola	Nesta categoría poderemos encadrar proxectos onde a alumna ou alumno parta do autoconhecimento. Poderemos levar a cabo proxectos relacionadas co corpo humano, as súas funcións, singularidades, diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións... Levaremos a cabo propostas centradas na expresión de sentimentos, descricións de persoas, adquisición de vocabulario inclusivo, xogos de palabras e rimas...	40	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Arte na escola	manifestacións artísticas, en calquera das linguaxes disponibles para o noso alumnado. As diferentes linguaxes (oral, escrita, corporal, musical, plástica, e audiovisual) cobrarán gran importancia nos proxectos dentro desta categoría, así como as transferencias entre eles.	40	X	X	X
4	Xeitos de vivir	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións... Levaranse a cabo propostas centradas en pequenas investigacións, recopilación e comunicación da información obtida, elaboración de materiais de difusión...	40		X	
5	A nosa horta	Nesta categoría traballaremos proxectos relacionados co mundo vexetal, xa sexa a través do coñecemento dos principais elementos da natureza, traballando na horta, descubrinto aspectos da agricultura... As actividades que primarán nesta categoría serán de adquisición de novo vocabulario, descrición dos pasos para levar a cabo diferentes accións, a descrición de procesos e fenómenos naturais...	40	X	X	X
6	O mundo animal	Nesta categoría incluímos os proxectos adicados a un animal, ou a un conxunto deles, a unha especie, a un contexto ou hábitat, a relación cos seres humanos... As actividades que primarán nesta categoría serán de adquisición de novo vocabulario, descrición de animais segundo as súas características singulares, así como a descrición do seu hábitat, elaboración de presentacións sinxelas para presentar información...	40			X
7	Onde eu vivo	Nesta categoría poderemos levar a cabo proxectos relacionados coa contorna do alumnado, tanto a máis próxima, coma a relación que poida ter con outras. Tamén o traballo relacionado coa cultura, o patrimonio, as expresións culturais e máis aspectos relacionados. Primarán as actividades de consulta de fontes de información sobre diferentes temas para poder elaborar diferentes produtos que difundan e promocionen o patrimonio cultural en ambas linguas oficiais.	40			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O noso día a día	40

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Establecer distintas relacións entre os obxectos a partir das súas calidades ou atributos mostrando curiosidade e interese.	Explora os atributos de diferentes obxectos a través da manipulación	TI
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Recoñece algún cuantificador básico.	
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Iniciase nas habilidades de cálculo e recoñecemento dos números.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Recoñece algunha forma xeométrica básica.	
CA1.5 - Situarase adecuadamente nos espazos habituais, tanto en repouso coma en movemento, aplicando os seus coñecementos acerca das nocións espaciais básicas e xogando co propio corpo e con obxectos.	Sitúa o propio corpo segundo o espazo e os obxectos presentes.	
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Representa graficamente a súa situación no espazo.	
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Participa en actividades manipulativas de calquer tipo.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Identifica nocións temporais básicas.	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Emprega o corpo para facer medicións sinxelas.	
CA2.2 - Xestionar situacións, dificultades, retos ou problemas planificando secuencias de actividades, mostrando interese e iniciativa e colaborando cos seus iguais.	Deseña solucións para resolver diferentes situacións problemáticas e/ou retos.	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	Adapta o seu comportamento para superar situacións problemáticas.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Emprega estratexias, con axuda , e deseña solucións para resolver retos.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Participa en actividades de resolución de tarefas analóxicas e dixitais.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas e valora as aportacións alleas.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Participa en actividades STEAM.	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Recoñece situacións perxudiciais para o medio natural.	
CA4.1 - Identificar o núcleo familiar e a escola como os primeiros grupos sociais de pertenza valorando positivamente as relacións afectivas que se establecen e a súa importancia no desenvolvemento persoal.	Recoñece familia e escola como principais fontes de benestar afectivo.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Identifica diferentes modelos de familia e parentesco.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Obxectos e materiais. Interese, curiosidade e actitude de respecto durante a súa exploración. - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafa. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Identificación das nocións topográficas básicas no plano. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco. - A escola. - O barrio e o concello: servizos, características e funcións.

UD	Título da UD	Duración
2	Así son eu	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas.	TI
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Participa nalgunha festa ou tradición, propia ou allea.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Recoñece algún elemento ou personaxe do patrimonio cultural galego.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco. - A escola. - O barrio e o concello: servizos, características e funcións. - Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero. - Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte na escola	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Participa activamente en actividades de observación. formulación de preguntas e experimentación.	TI
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Participa en actividades de descubrimento dos elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Participa nalgunha festa ou tradición propia ou allea.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Recoñece algún elemento ou personaxe do patrimonio cultural galego.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Experimentación de accións cos elementos naturais: auga, terra, aire. Características e comportamento (peso, capacidade, volume, mesturas ou transvasamentos). - Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega. - Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
4	Xeitos de vivir	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Participa activamente en actividades de observación, formulación de preguntas e experimentación.	TI
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Identifica algún fenómeno natural e os seus efectos.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Participa en actividades de descubrimento dos elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Participa nalgunha festa ou tradición propia ou allea.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Recoñece algún elemento ou personaxe do patrimonio cultural galego.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros.

UD	Título da UD	Duración
5	A nosa horta	40

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Participa activamente en actividades de observación, formulación de preguntas e experimentación.	TI
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Diferencia seres vivos e inertes.	
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Respecta e valora os seres vivos do seu entorno e contribúe ao seu coidado.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Experimentación de accións cos elementos naturais: auga, terra, aire. Características e comportamento (peso, capacidade, volume, mesturas ou transvasamentos). - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - Os seres vivos e as súas características. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.

UD	Título da UD	Duración
6	O mundo animal	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Participa activamente en actividades de observación , formulación de preguntas e experimentación.	TI
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Diferencia seres vivos de inertes.	
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Respecta e valora os seres vivos do seu entorno e contribue ao seu coidado.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Experimentación de accións cos elementos naturais: auga, terra, aire. Características e comportamento (peso, capacidade, volume, mesturas ou transvasamentos). - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - Os seres vivos e as súas características.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.

UD	Título da UD	Duración
7	Onde eu vivo	40

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Identifica algún fenómeno natural e os seus efectos.	TI
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Participa en actividades de descubrimento dos elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna.	
CA4.4 - Descubrir as distintas profesións, organizacións e servizos da contorna valorando as súas funcións e a importancia social da súa actividade.	Diferencia algunhas profesións da súa contorna.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Participa nalgunha festa ou tradición propia ou allea.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Recoñece algún elemento ou personaxe do patrimonio cultural galego.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - O barrio e o concello: servizos, características e funcións. - Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero. - Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega. - Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na área que nos atopamos (DEC) será precisa unha intervención educativa que faga achega de distintas opcións para o acceso aos contidos, que contemple un deseño de ambientes de aprendizaxe ricos en recursos e oportunidades e que potencie a motivación e as metodoloxías activas aproveitando a curiosidade innata do noso alumnado por descubrir e explorar o mundo que o rodea.

As principais ferramentas de traballo para desenvolver axeitadamente os procesos de razoamento lóxico e o método científico serán as nocións matemáticas, espaciais e temporais, a curiosidade, a resolución de retos e busca de solucións e a promoción de actividades manipulativas e sensoriais, sempre contextualizadas, partindo de coñecementos e experiencias previas e respectando os diferentes ritmos de aprendizaxe e a diversidade do alumnado.

O deseño de situacións STEAM que faciliten aplicar habilidades do pensamento computacional farase dende un enfoque coeducativo e o respecto ás emocións, propias e alleas.

Finalmente, promoveranse actitudes activas de sensibilidade cara o medio ambiente, integrando hábitos de vida sans e sostibles; así como unha perspectiva divulgativa, crítica e afectuosa respecto aos elementos identitarios da propia cultura, fomentando o respecto hacia outras.

Dentro da metodoloxía desta área destacamos:

-As unidades didácticas terán actividades adaptadas aos diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado. Estas actividades buscarán a exploración e manipulación de diversos materiais, xerando curiosidade e culminando con sinxelas creacións das crianzas.

- Ao longo das actividades empregaremos dinámicas individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo) e de gran grupo.

- Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.

- Para conseguir máis significativade nas aprendizaxes do alumnado empregaremos estratexias que axuden a conseguilo seguindo os principios básicos da neuroeducación no que di que o alumnado ten que sentir interese polo tema para activar as súas conexións neuronais. Isto irá acompañado de actividades que faciliten a capacidade de aprender do noso alumnado tales como rutinas de pensamento, esquemas visuais...

- Empregarase un enfoque activo á hora de deseñar as actividades, buscando sempre que o alumnado sexa o protagonista activo das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades. Para acadalo empregarase unha organización espacial acorde que permita levar a cabo diferentes propostas á vez e que o alumnado teña variedade para realizar. Destacarán os ambientes de aprendizaxe, recunchos, estacións de traballo...

- O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumnado iniciarse no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

Consideramos que a nosa escola nesta etapa debe ser unha escola para a vida, onde o neno ou a nena desenvolva ao máximo as súas capacidades. O ambiente e planificación de todas as actividades ha de ser próximo ao seu mundo.

Nesta área (CRR) sempre deberemos ter en conta a concepción positiva da infancia ao respecto das súas múltiples potencialidades comunicativas, e máis neste primeiro curso do segundo ciclo no que se están a iniciar na súa comunicación coa contorna máis aló do seu núcleo familiar. Como aula e escola deberemos dar resposta creando as condicións para que as diferentes linguaxes comecen a desenvolverse, sen considerar a ningunha por enriba das demais. Teremos sempre en consideración o deseño de situacións de aprendizaxe relativas aos intereses das nenas e dos nenos que respecten a necesaria transferencia dunhas linguaxes a outras, combinando as diferentes técnicas, recursos e materiais propios de cada unha para un mellor autoconhecimento e comprensión da realidade. O emprego de diferentes linguas, con especial énfase nas da súa contorna, incorporadas ás rutinas cotiás xogos ou cancións que permitan a inmersión con naturalidade nos distintos códigos lingüísticos do mundo global que os rodea.

A principal base metodolóxica do noso proceso de ensino-aprendizaxe é o desenvolvemento do traballo cooperativo na aula, que incide sobre 3 ámbitos de intervención:

A) Actuacións encamiñadas a cohesionar ao grupo clase, preparalo para traballar en equipo, predispoñelo para a cooperación, convertelo, pouco a pouco, nunha pequena comunidade de aprendizaxe.

B) Actuacións encamiñadas a utilizar o traballo en equipo para ensinar e aprender (traballo en equipo como recurso).

C) Actuacións encamiñadas a ensinar a traballar en equipo (traballo en equipo como contido).

Baseándonos na experiencia dos últimos anos de traballo nas aulas, implantando a Aprendizaxe cooperativa, destacamos os seguintes aspectos:

- Aporta maior cohesión de grupo, facendo que cada neno/a se sinta parte del.
- Favorece a organización do traballo dentro e fóra da aula.
- Facilita a integración de:
 - * Alumnado de nova incorporación, habitual no noso centro.
 - * Alumnado con NEAE.

Tendo en conta esta liña metodolóxica de base e os principios DUA incluimos os seguintes puntos:

1- As aprendizaxes, para que impliquen un verdadeiro desenvolvemento, deben construírse como aprendizaxes significativas. Para iso sempre:

- * Partiremos das necesidades, intereses e características do alumnado para asegurar a motivación na súa aprendizaxe.
- * Crearemos situacións e momentos significativos que favorezan o desenvolvemento das relacións interpersoais e os vínculos afectivos: as rutinas e o momento da asemblea.
- * Crearemos situacións onde lles demos posibilidades de experimentar con novas vivencias e reorganizar os seus esquemas.
- * Planearemos actividades que teñan un sentido inmediato.

2- Partir dos coñecementos e ideas previos do alumnado e telos moi en conta como referencia no momento de formular obxectivos, contidos ou deseñar actividades. Polo que consideramos que o profesorado debe:

- * Manter unha actividade de escoita e observación, estando aberto ás súas propostas.
- * Detectar as necesidades e intereses do alumnado.
- * Coordinarse co titor ou coa titora do curso anterior, de darse o caso, e co resto de profesorado especialista que traballen co mesmo grupo, para recoller información sobre os coñecementos previos do alumnado.
- * Iniciar sempre as unidades didácticas ou proxectos de traballo con actividades para descubrir as súas ideas previas sobre o tema. Partindo destas, propoñer e construír aprendizaxes significativas que se transfiran a situacións da vida real e que impliquen a solución de situacións e problemas na práctica.

3- Favorecer a colaboración coas familias. Parécenos importante a relación coordinada coas familias, xa que é o que dá coherencia ás actuacións que os adultos presentamos. Familia e equipo docente debemos chegar a unidade de criterios educativos, valores prioritarios e actuacións comúns na escola e na casa, para iso é necesario que se estableza un intercambio fluído e continuo da información. Estableceremos esta relación a través de:

- * Un contacto directo nas chegadas e saídas do alumnado. Manter contacto asiduo coas familias para coñecer os hábitos, intereses, necesidades ou problemas dos nenos e das nenas.
- * Informes persoais de carácter trimestral, notas informativas...
- * Manter reunións en cada trimestre ou cando sexa necesario, e unha hora semanal de titorías coas familias.
- * Participación das familias: en obradoiros, contacontos...

4- Traballar da forma máis globalizada posible. A perspectiva globalizadora é nesta etapa a máis adecuada para que as aprendizaxes sexan significativas, é dicir, que o alumnado poida relacionar os seus coñecementos previos coas novas informacións que recibe e que atraen o seu interese, o que supón:

- * Traballar todas as capacidades. Desenvolver no alumno/a todas as capacidades tanto físicas como afectivas, sociais e intelectuais dun xeito global xa que toda actividade realizada polos nenos/as pon en marcha de xeito simultáneo mecanismos afectivos, comunicativos, psicomotores, cognitivos... que deben ser abordados dun xeito global partindo sempre das experiencias cotiás dos alumnos/as.

- * Planificar actividades que teñan en conta os intereses do alumnado e se axeiten á diversidade do mesmo.

- * Traballar obxectivos e contidos das diferentes áreas nas unidades didácticas ou proxectos de traballo.

- * Desenvolver no alumnado todas as capacidades tanto físicas como afectivas, sociais e intelectuais dun xeito global xa que toda actividade realizada polos nenos/as pon en marcha de xeito simultáneo mecanismos afectivos, comunicativos, psicomotores, cognitivos... que deben ser abordados dun xeito global partindo sempre das experiencias cotiás dos alumnos/as.

5- Favorecer a aprendizaxe activa, para o que a participación tense que constituír en eixo central e en ningún caso optar por unha perspectiva exclusivamente transmisora da información. Debemos procurar:

- * Potenciar a súa autonomía e creatividade.
- * Favorecer os procesos de verbalización e toma de decisións durante as actividades.
- * Favorecer o intercambio e a relación cos iguais.

6- Crear un clima de seguridade e confianza no que o alumnado poida desenvolver e construír un autoconceito positivo:

- * Coidando especialmente o ambiente da aula, coa organización duns espazos cálidos, estéticos e funcionais atendendo o máximo aos detalles.
- * Establecendo normas, retos e esixencias: estas adquiren todo o seu sentido cando se dan nun clima de afecto e consideración para o alumnado e están axustados ás posibilidades de cada un.
- * Creando un clima escolar de seguridade e regulación emocional que axude a canalizar, expresar e verbalizar as súas emocións.

7- Potenciar a aprendizaxe lúdica:

É importante destacar a importancia do xogo como actividade propia desta etapa. No xogo únense, por unha parte, un forte carácter motivador e, por outra, importantes posibilidades para que os nenos e as nenas establezan relacións significativas.

8- Introducir ao alumnado no uso de ferramentas tecnolóxicas:

É importante fomentar o uso axeitado das ferramentas e os contidos dixitais, dando a coñecer a súa utilidade para a busca de información, a realización de investigacións, ... favorecendo unha alfabetización dixital que permita a cada nena e neno ir descubrindo a importancia das mesmas na nosa vida e como e cando utilizar cada unha.

9- Uso dos espazos

Ademais das tarefas realizadas en aula, deberemos prever o uso doutrso espazos como: horto, ximnasio, aula de informática, biblioteca...

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, reproductor musical. Podemos contar tamén con outros como aula virtual, aplicacións utilizadas..
Material funxible: convencionais e non convencionais.
Material sensorial: bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, ...
Material curricular: Curriculum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastilina, refugallo, teatro de sombra, títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio, aros, zancos...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico.
Instrumentos musicais.
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas, etc)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea (parques, Biblioteca Concello, etc)

Este apartado fai referencia aos diversos materiais e recursos didácticos que facilitarán a aprendizaxe do alumnado. Dentro del tamén debemos sinalar:

- Recursos persoais: relativos a todo o persoal que desenvolve a súa labor no centro educativo: titores, mestres, especialistas, señora da limpeza, conserxe, empregados do concello que axudan na conservación do centro e das aulas, así como as familias do alumnado, que participan tanto de forma directa como indirecta. Así como a Asociación de Nais e Pais do Alumnado (ANPA).

- Recursos físicos: As propias aulas e mobiliario, os corredores, aulas das distintas especialidades, a biblioteca do centro, o patio, a sala de mestres, a aula de Informática e a sala de usos múltiples.

O centro tamén conta con fotocopiadoras, ordenadores (de aula e da sala de mestres), a encuadernadora, a guillotina e a plastificadora.

- Recursos do contorno: por un lado a nivel institucional, en colaboración coa comunidade educativa, cóntase con recursos como a biblioteca municipal, a oficina de correos, así como outros non pertencentes ao concello; institucións, asociacións, como editoriais, grupos de teatro, contacontos e maxia; a Dirección Xeral de Tráfico, Policía

municipal, Bombeiros, o Pazo da Cultura de Pontevedra (que organiza o Salón do Libro Infantil), o auditorio de Abanca...

Por outra banda, cando falamos de recursos do contorno, nos referimos tamén aos recursos e materiais da natureza recollidos e presentes no contorno: follas, pedras, terra, paus ou incluso os traídos da casa.

- Recursos e material de refugallo: moitos deles forman parte do contorno doméstico e natural, das familias e da escola: papel prata, rolos de papel hixiénico, botes de iogures, zumes, bebibles (das merendas), botes de colacao, bricks de leite, tubos de papel hixiénico, teas, lá...

Debemos citar tamén o emprego de materiais traídos da casa, froito do traballo de investigación e pescuda de información para os proxectos: libros, fotografías, información de Internet, debuxos...

Temos ademais, o material de aula, tanto funxible como non funxible, necesario para desenvolver as tarefas e proxectos e levar a cabo a aprendizaxe: folios, cartolinas, ceras, pinceis, fotografías dos nenos, tarxetas cos nomes das cousas, xogos de todo tipo, puzzles, encaixables, dominós, ábacos, miniarcos, libros e contos, material de xogo simbólico, teas, casiña de tea, marionetas e títeres, carteis dos recantos e das rutinas diarias, papeis de diferentes texturas, cores, gomets...

Todos os materiais deben ser axeitados as diferentes capacidades e habilidades do alumnado, tendo así en conta a diversidade existente nas aulas.

Por ultimo, no caso doutros materiais elaborados, debemos respectar os dereitos de autoria e por outra banda, empregar todas as ferramentas corporativas na medida do posible.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Esta avaliación inicial realizarase unha vez superado o período de adaptación. Para levar a cabo esta avaliación inicial, empregaremos a primeira unidade didáctica considerando os resultados obtidos na mesma, a través da:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións realizadas polo alumnado.
- Información aportada polas familias na entrevista inicial.
- Valoración do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Durante estas primeiras semanas, tamén se valorarán as achegas feitas polos distintos especialistas que incidan na aula. Hai que destacar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temperá das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Valorarase a evolución de diversos aspectos do desenvolvemento do alumnado e os seus coñecementos ao longo do curso. Dita valoración levarase a cabo a través dos correspondentes informes trimestrais, nos que a través de diferentes criterios, rexistrarase o grao no que adquiriu as distintas habilidades e competencias agardadas.

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios de avaliación establecidos para cada unidade segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade de forma que, o alumno/a obterá a súa cualificación en función do grado de consecución observado.

Estes informes enviaranse ás familias ao final de cada trimestre e entregaranse a través dunha entrevista persoal no

último trimestre do curso, onde se lles aportará máis información sobre a evolución ao longo do curso e os progresos do seu fillo ou filla.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

Entendidas como o conxunto de medidas, ordinarias (apoio do profesorado en aula) e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses; así como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado.

Porase especial atención á finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características persoais do noso grupo e alumnado; así como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo así un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade, igualdade de oportunidades, colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razoamento, atención, etc.)

Adequaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado, e levaremos a cabo medidas como:

- Organizar a aula de forma accesible, adequaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidades fisiolóxicas, afectivas, curriculares e de movemento.

- Adequar a programación didáctica mediante unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase.

- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumnado.

- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características deste alumnado.

- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razoamento e a atención.

- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.

- Transmitir a información de maneira clara.

- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoptando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.

- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades.

- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.

- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servizos sanitarios, sociais, etc).

Ademais do indicado é necesario incluír na mesma unha serie de orientacións sobre o procedemento de actuación ante os posibles casos de Necesidades Específicas de Apoio Educativo; así como das orientacións feitas para o tratamento da atención á diversidade na aula de 4º de educación infantil.

Tendo en conta que se escolariza alumnado novo por primeira vez no centro educativo, faise necesario establecer unha serie de pautas de actuación para adiantarnos ás distintas necesidades específicas que poidan darse na aula.

Con respecto ao aspecto lingüístico, e para previr posibles déficits na articulación e expresión oral e, en todo caso, co fin de facer unha estimulación precoz destes aspectos orais, levarase a cabo unha observación sistemática do alumnado da aula, para detectar posibles trastornos. No caso de terse detectado algún tipo de dificultade que faga precisa unha intervención específica, acordarase dita actuación co departamento de orientación.

Atenderase en todo caso a cada un dos alumnos/as como seres independentes e con características propias, ampliando deste xeito a concepción de diversidade a todo o alumnado, de xeito que se potencien as capacidades de cada un respectando o seu ritmo evolutivo e as súas características persoais.

En caso necesario, adoptaremos as medidas precisas para a atención educativa virtual facendo uso das Aulas Virtuais, videoconferencias, Abalar...

Por todo o indicado levaranse a cabo tódalas modificacións que sexan necesarias, tanto nos aspectos metodolóxicos, como nas actuacións previstas, ao fin de lograr a mellor forma de traballo en relación á madurez de cada alumno e das súas potencialidades.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional.	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Movemento e hábitos de control corporal.		X					
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social.	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos.					X	X	
ET.5 - Educación para a saúde e para o consumo responsable e sustentable.			X		X		
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos discriminatorios, incluíndo o coñecemento da diversidade familiar existente.	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Estes elementos transversais, están integrados, de forma globalizada nas diferentes Unidades Didácticas sinaladas nesta programación.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Historias de Cine	Actividades a realizar ao longo do curso propostas dentro do proxecto anual de biblioteca	X	X	X
Visita na aula de persoa experta	Ao longo do curso invitaremos a unha persoa ou familiar do alumnado para que actúe como experto na materia que estamos a traballar		X	X
Contacontos	Cando o consideremos preciso invitaremos a profesionais ou familiares do alumnado para contar un conto que teña relación co que se está traballando, procurando que sexa unha actividade coherente con criterios de igualdade de xénero.	X	X	X
Saída de campo	En función das unidades a traballar e da climatoloxía, realizaremos diferentes saídas para afondar no tema traballado ou criterios transversais: mercado, lonxa, museo, biblioteca do concello, o barrio, a contorna próxima...	X	X	
Saídas fin de curso	Como actividade de carácter lúdico de remate de curso visitaremos un lugar onde realizaremos diferentes actividades relacionadas coa contorna.			X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Obradoiros solidarios	Levaremos a cabo diferentes obradoiros cun fin solidario: confección de agasallos para levar ao Centro de Día, doación de libros, recollida de alimentos ou tapóns, etc.	X	X	
Actividades medioambientais	Poderase participar en proxectos baseados na recuperación e defensa da natureza (composteiro, horta escolar, reciclaxe, limpeza do patio, etc.)		X	X
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa poderá planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso, vinculadas ao calendario escolar e propias da contorna (Samaín, Día da Paz, Entroido, Letras Galegas, etc.)	X	X	X

Observacións:

Todas estas actividades serán incluídas nos proxectos e plans de centro así, como nas unidades didácticas correspondentes.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
A temporalización das actividades foi adecuada.
Respectáronse os tempos de xogo libre do alumnado.
Os instrumentos de avaliación foron eficaces e adecuados.
Metodoloxía empregada
Promoveuse o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Os agrupamentos adaptáronse ás características das actividades propostas.
Utilizouse diversidade de materiais para acceder á información, para expresarse e para fomentar a motivación.
Empregáronse diversos recursos didácticos.

Medidas de atención á diversidade
O deseño das actividades foi adecuado ao alumnado.
Respectouse o ritmo madurativo do alumnado nas actividades propostas.
Leváronse a cabo modificacións sobre as actividades propostas para atender á diversidade do alumnado.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas.
Clima de traballo na aula
Os equipos cooperativos formados foron satisfactorios.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Promoveuse a participación das familias.
A participación das familias na aula foi activa nas tarefas propostas.
Existiu coordinación co equipo docente.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Esta programación será revisada e mellorada ao longo do curso segundo as necesidades e evolución da vida na aula, facendo realidade deste xeito o principio de flexibilidade de toda programación didáctica. A revisión será continua ao longo do curso e modificarase naqueles aspectos que sexa preciso. Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en Infantil ao rematar cada mes, quedando constancia do mesmo nas actas do Equipo de Ciclo.

9. Outros apartados